

1786 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot naturalisatie van *Christiaan Althoff* en 20 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, 31 Augustus 1950.

JULIANA.

1786 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Christiaan Althoff* en 20 anderen, die aan Ons een verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zoveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Christiaan Althoff*, geboren te *Oldendorf* (Duitsland) 28 October 1894, werkman P.T.T., wonende te *Zutphen*, provincie *Gelderland*;
- 2°. *Peter Johan Hendrikus Brünken*, geboren te *Venlo* (Limburg) 14 November 1907, smid-bankwerker, wonende te *Venlo*, provincie *Limburg*;
- 3°. *Edouard van Daele*, geboren te *Roosendaal*, gemeente *Roosendaal en Nispen* (Noordbrabant) 5 November 1894, grondwerker, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;
- 4°. *Anna Mathilde Gauselmann*, geboren te *Niederhemer* (Duitsland) 9 April 1895, religieuze-onderwijzeres, wonende te *Tegeien*, provincie *Limburg*;
- 5°. *Christoph Andreas Hollaender*, geboren te *Naumburg* (Duitsland) 26 December 1924, onderwijzer, wonende te *Dwingeloo*, provincie *Drenthe*;
- 6°. *Maria Catharina Francisca Horrichs*, geboren te *Born* (Limburg) 8 April 1913, hulp in de huishouding, wonende te *Holtum*, gemeente *Born*, provincie *Limburg*;
- 7°. *Mathieu Hubertus Horrichs*, geboren te *Born* (Limburg) 25 October 1911, landbouwer, wonende te *Holtum*, gemeente *Born*, provincie *Limburg*;
- 8°. *Walter Joachim Keller*, geboren te *Frankfort aan de Main* (Duitsland) 10 Maart 1909, fabrikant, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 9°. *Josef Kokes*, geboren te *Komna* (Tsjecho-Slowakije) 10 Maart 1891, directeur van een handelonderneming, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 10°. *Sarah Landau*, gescheiden echtgenote van *Henoch Gutwein*, geboren te *Lubaczow* (Polen) 15 April 1913, verpleegster, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;
- 11°. *Salomon Samson Meyer*, geboren te *Hamburg* (Duitsland) 28 December 1910, antiquair-boekhandelaar, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 12°. *Heinrich Richartz*, geboren te *Keulen-Lindenthal* (Duitsland) 28 Mei 1915, étaleur, wonende te *Nijmegen*, provincie *Gelderland*;

Handelingen der Staten-Generaal Bijlagen 1949—1950

- 13°. *Edmund Schiffer*, geboren te *Aken* (Duitsland) 29 Januari 1900, textieffabrikant, wonende te *Kerkrade*, provincie *Limburg*;
- 14°. *Jonas Stemmer*, geboren te *Amsterdam* (Noordholland) 7 November 1917, fabrikant van damesconfectie, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 15°. *Maria Catharina Wetzels*, weduwe van *Johann Coenen*, geboren te *Schaesberg* (Limburg) 6 April 1896, zonder beroep, wonende te *Schaesberg*, provincie *Limburg*;
- 16°. *David Wolff*, geboren te *Aurich* (Duitsland) 31 Juli 1917, beheerder van een restaurant, wonende te *Soerabaja* (Indonesië).

Artikel 2

Met afwijking, voor zoveel nodig, van het bepaalde bij artikel 3, tweede en vierde lid, aanhef en onder 2°. en 3°. der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359) wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Albertus Lambertus Birker*, geboren te *Nijmegen* (Gelderland) 27 December 1900, onderbaas bij de Philipsfabrieken, wonende te *Eindhoven*, provincie *Noordbrabant*;
- 2°. *Lukasz Buczkiewicz*, geboren te *Niwa* (Polen) 24 Augustus 1914, electricien, wonende te *Breda*, provincie *Noordbrabant*;
- 3°. *Franciszek Morgownik*, geboren te *Topilowka* (Polen) 2 September 1919, fabrieksarbeider, wonende te *'s-Hertogenbosch*, provincie *Noordbrabant*;
- 4°. *Joseph Louis Rand*, geboren te *Antwerpen* (België) 23 April 1928, kantoorbediende, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*.

Artikel 3

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan *Johan Nicolaas Coenen*, geboren te *Schaesberg* (Limburg) 24 April 1921, mijnwerker, wonende te *Schaesberg*, provincie *Limburg*.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie.

1786 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van *Christiaan Althoff* en 20 anderen, moge de ondergetekende het volgende aantekenen.

De staatloze verzoeker *Christiaan Althoff*, voorgedragen in artikel 1, onder 1°, werd in 1894 te *Oldendorf* (Duitsland) geboren. Verzoeker woont van 1909 af onafgebroken in Nederland. Hij is ingeburgerd en heeft zich gedurende de oorlogsjaren loyaal gedragen ten opzichte van het land, waar hij gastvrijheid genoot. Verzoeker is werkman bij de P.T.T.. Na zijn naturalisatie kan hij een vaste aanstelling verwerven.

Peter Johan Hendrikus Brünken, genoemd in artikel 1, onder 2°, werd in 1907 te *Venlo* (Limburg) geboren uit een Nederlandse moeder en een Duitse vader. Verzoeker is gehuwd met een Nederlandse vrouw en onderscheidt zich in niets van een geboren Nederlander. Zijn naturalisatie werd in 1940 verhinderd door het uitbreken van de oorlog. Gedurende de bezetting werd hij tot Duitse militaire dienst gedwongen. Zijn eerste poging tot desertie mislukte, doch in Sep-

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

tember 1944 wist hij zich door onderduiken aan verdere dienst te onttrekken. Als smid-bankwerker voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

Edouard van Daele, genoemd in artikel 1, onder 3°, werd in 1894 te Roosendaal (Noordbrabant) geboren en bezit de Belgische nationaliteit. Verzoeker heeft steeds in ons land gewoond. Hij huwde een Nederlandse vrouw en gevoelt zich Nederlander. Zijn gedrag gedurende de oorlogsjaren was goed. Als grondwerker verdient hij het brood.

In artikel 1, onder 4°, wordt voorgedragen Anna Mathilde Gauselmann. Deze werd in 1895 te Niederhemer (Duitsland) geboren en bezit de Duitse nationaliteit. Zij vestigde zich in 1916 voorgoed in ons land. Gedurende haar verblijf hier te lande is zij vrijwel onafgebroken werkzaam geweest als onderwijzeres. Verzoekster gevoelt zich Nederlandse en heeft zich gedurende de oorlogsjaren dienovereenkomstig gedragen. In haar onderhoud — zij leeft in klooster-gemeenschap — wordt voorzien.

Christoph Andreas Hollaender, genoemd in artikel 1, onder 5°, werd in 1924 te Naumburg (Duitsland) uit Duitse ouders geboren. Deze weken in 1933 uit naar Frankrijk om aan vervolging te ontkomen. In 1935 werd de verdere opvoeding van verzoeker toevertrouwd aan een te Haarlem wonend gezin. Hij heeft hier te lande de lagere school bezocht en met goed gevolg het Staatsexamen H.B.S. A afgelegd. Daarna heeft hij de Rijkskweekschool voor Onderwijzers te Haarlem bezocht. Verzoeker, die als ingeburgerd kan worden beschouwd, is thans bij het onderwijs werkzaam. Gedurende de oorlog heeft hij een tijdlang moeten onderduiken.

De in artikel 1, onder 6°, en 7°, voorgedragen staatloze verzoekers Maria Catharina Francisca Horrichs en Mathieu Hubertus Horrichs zijn hier te lande geboren en getogen. Gedurende de oorlog gedroegen zij zich als oprechte vrienden van ons volk. Maria werkt als hulp in de huishouding bij haar ouders. Haar broer, die een Nederlandse vrouw huwde, is als landbouwer werkzaam bij zijn vader.

De staatloze verzoeker Walter Joachim Keller, voorgedragen in artikel 1, onder 8°, werd in 1909 te Frankfort aan de Main (Duitsland) geboren en woont van 1934 af onafgebroken in ons land. Hij heeft zich aangepast aan de Nederlandse leefwijze en gedroeg zich gedurende de oorlogsjaren zoals van een toekomstig Nederlander mocht worden verwacht. Verzoeker leefde geruime tijd ondergedoken en werd toen door de illegaliteit voortgeholpen. Als fabrikant (textiel-branch) heeft hij genoegzame inkomsten.

Josef Kokes, genoemd in artikel 1, onder 9°, werd in 1891 te Komna (Tsjecho-Slowakije) geboren en bezit de Tsjechische nationaliteit. Verzoeker kwam in 1918 naar ons land en bleef sindsdien onafgebroken hier gevestigd. Hij bekleedt belangrijke functies in het Nederlandse zakenleven en vertegenwoordigde tot 1939 zijn geboorteland als honorair-consul te Amsterdam. In 1937 werd hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Het Ministerie van Economische Zaken heeft verzocht deze aanvraag bij voorrang te behandelen.

In artikel 1, onder 10°, wordt voorgedragen de Poolse verzoekster Sarah Landau, sedert 1946 gescheiden echtgenote van Henoch Gutwein. Zij werd in 1913 te Lubaczow (Polen) geboren en kwam in 1920 met haar ouders naar ons land. Van 1936 tot 1938 verbleef zij in België, waarna zij voorgoed naar Nederland terugkeerde. Verzoekster is ingeburgerd en heeft zich gedurende de oorlog goed gedragen. Zij voert een gezamenlijke huishouding met haar moeder en kan als verpleegster in haar onderhoud voorzien.

De staatloze verzoeker Salomon Samson Meyer, genoemd in artikel 1, onder 11°, werd in 1910 te Hamburg (Duitsland) geboren. Hij verbleef tot 1933 in zijn geboorteland en is nadien onafgebroken in Nederland woonachtig geweest. Hij is geassimileerd en heeft als antiquair-boekhandelaar een bestaan. Gedurende de oorlog leefde verzoeker een tijdlang ondergedoken. Het verzet werd door hem gesteund.

De Duitse verzoeker Heinrich Richartz, voorgedragen in artikel 1, onder 12°, werd in 1915 te Keulen-Lindenthal (Duitsland) geboren en heeft nagenoeg zijn gehele leven in Nederland gesleten. Hij is de facto Nederlander. Gedurende de oorlogsjaren toonde hij zich het vertrouwen van zijn Nederlandse medeburgers waardig. Lange tijd wist hij zich door simuleren aan Duitse militaire dienst te onttrekken. Tenslotte werd hij in Juli 1943 ingelijfd. In het voorjaar 1944 zag hij kans met medewerking van de Franse illegaliteit onder te duiken. Verzoeker heeft als etaleur genoegzame inkomsten.

Edmund Schiffer, genoemd in artikel 1, onder 13°, werd in 1900 te Aken (Duitsland) geboren en bezit de Duitse nationaliteit. Hij woont van 1933 af onafgebroken in ons land en heeft zich aan de Nederlandse leefwijze aangepast. Verzoeker heeft zich gedurende de oorlog gedragen zoals van een toekomstige Nederlander mocht worden verwacht. Hij onttrok zich aan Duitse militaire dienst door

als mijnwerker te gaan werken en wist later, na gedwongen inlijving bij de Schutzgruppe, aan transport naar Duitsland te ontkomen door uit een trein te springen en onder te duiken. Als textielabrikant heeft hij genoegzame inkomsten.

De Poolse verzoeker Jonas Stemmer, genoemd in artikel 1, onder 14°, werd in 1917 te Amsterdam (Noordholland) geboren. Met uitzondering van het tijdvak 1921 tot 1933 heeft hij steeds hier te lande gewoond. Hij kan als ingeburgerd worden beschouwd. Uit lijfsbehoud week verzoeker in 1943 uit naar Zwitserland. Hij keerde in 1945 terug en hervatte zijn werkzaamheden als fabrikant van dames-confectie-artikelen.

In artikel 1, onder 15°, wordt voorgedragen de Duitse verzoekster Maria Catharina Wetzel, weduwe van Johann Coenen. Zij werd in 1896 te Schaesberg (Limburg) geboren en bezat aanvankelijk de Nederlandse nationaliteit, welke hoedanigheid zij in 1920 verloor door haar huwelijk met een Duitser. Verzoekster verzuimde in 1929, na het overlijden van haar echtgenoot tengevolge van een mijnongeval, de kennisgeving te doen overeenkomstig artikel 8 der wet van 12 December 1892, waardoor zij het Nederlanderschap zou hebben herkregen. Verzoekster heeft gedurende de bezetting aan de goede zijde gestaan. Zij leeft van een haar toegekende ongevalrenten en van een klein pensioen.

De staatloze verzoeker David Wolff, genoemd in artikel 1, onder 16°, werd in 1917 te Aurich (Duitsland) geboren. Hij verliet in 1935 zijn vaderland om aan vervolging te ontkomen. Van 1935 tot 1939 was hij in Nederland werkzaam. Daarna heeft hij als kokmaat op Nederlandse schepen gevaren. Tijdens de oorlog aangekomen in Indonesië, werd hij daar aanvankelijk als vijandelijk onderdaan beschouwd, doch spoedig kreeg hij zijn vrijheid van beweging terug. In Augustus 1941 besliste de Gouverneur-Generaal, dat verzoeker niet als vijandelijk onderdaan zal worden beschouwd. Inmiddels was hij in dienst getreden bij een restaurantbedrijf. Gedurende de Japanse overheersing heeft hij zich gedragen, zoals van een toekomstige Nederlander mocht worden verwacht. Wonder boven wonder werd hij echter niet door de Japanners geïnterneerd. Verzoeker is gehuwd met een Nederlandse vrouw en gevoelt zich Nederlander. Hij heeft voldoende middelen van bestaan.

De staatloze verzoeker Albertus Lambertus Birken, genoemd in artikel 2, onder 1°, werd in 1900 te Nijmegen (Gelderland) geboren. Verzoeker, die met een Nederlandse vrouw gehuwd is, heeft een Nederlandse opvoeding genoten en heeft hier te lande aan zijn militaire verplichtingen voldaan. Hij gevoelt zich Nederlander en heeft zich tijdens de bezetting dienovereenkomstig gedragen. Als onderbaas bij de Philipsfabrieken voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

Lukasz Biczkiwicz, de Poolse verzoeker, genoemd in artikel 2, onder 2°, werd in 1914 te Niwa (Polen) geboren. Hij vocht als Pools militair in Polen en Frankrijk en nam later deel aan de invasie in West-Europa en de bevrijding van ons land. Requestrant is gehuwd met een Nederlandse vrouw en voelt zich in Nederland thuis. Als electricien verdient hij het brood.

In artikel 2, onder 3°, wordt voorgedragen Franciszek Morgownik, in 1919 te Topilowka (Polen) geboren. Gedurende de laatste oorlog was verzoeker Pools militair. Hij vocht aan verschillende fronten en nam tenslotte deel aan de veldtocht ter bevrijding van ons land. Verzoeker is gehuwd met een Nederlandse vrouw en is niet voornemens ooit naar Polen terug te keren. Als fabrieksarbeider voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

De verzoeker Joseph Louis Rand, genoemd in artikel 2, onder 4°, werd in 1928 te Antwerpen (België) geboren en bezit geen nationaliteit. Hij kwam, zes jaar oud, naar ons land en ontving een Nederlandse opvoeding. Hij trad na de oorlog als oorlogsvrijwilliger in Nederlandse militaire dienst. Verzoeker, die met een Nederlandse vrouw gehuwd is, heeft als kantoorbediende genoegzame inkomsten.

Het wil de ondergetekende voorkomen, dat de in artikel 2 genoemde verzoekers, met het oog op de door hen aan den lande bewezen diensten voor kosteloze naturalisatie in aanmerking mogen worden gebracht.

De in artikel 1, onder 15°, genoemde verzoekster heeft vóór het intreden der meerderjarigheid van haar in artikel 3 genoemde zoon het verzoek tot naturalisatie ingediend. Het is billijk dit kind alsnog bij uitdrukkelijke wetsbepaling mede te naturaliseren.

Met uitzondering van de Tsjecho-Slowaakse verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 9°, geldt ten aanzien van allen dat zij, hetzij omdat zij thans geen nationaliteit hebben, hetzij omdat zij hun nationaliteit door de voorgestelde naturalisatie zullen verliezen, niet een dubbele nationaliteit zullen hebben.

De Minister van Justitie,

STRUYCKEN.